Hukuk Bölümü 2009/191 E., 2010/105 K.

"İçtihat Metni"

Akhisar Trafik Tescil ve Denetleme Büro Amirliği Ekibince İlçenin D-565-08 Kod nolu Devlet Karayolu Yeni Otogar Kavşağında, 04.10.2008 tarihinde saat: 15.00' de yapılan kontrolde; 35 DMS 96 plakalı aracı ile Yetki Belgesiz yolcu taşımacılığı yaptığı tespit edilen Minibüs sürücüsü davacı A. Ç. hakkında, 4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunun 26/a maddesi gereğince, 04.10.2008 tarih ve A 0308560 seri nolu Karayolu Taşıma Kanunun İdari Para Cezası Tutanağı ile 5.000.00-YTL. Para cezası verilmiş; ayrıca, Minibüs sürücüsü davacı hakkında 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunun Ek-2 (araçları motorlu araç trafik ve tescil belgesinde gösterilen maksadın dışında kullanmak ve sürülmesine izin vermek) maddesi gereğince, 04.10.2008 tarih ve ER 761913 sayılı Trafik İdari Para Cezası Karar Tutanağı ile 480.00-YTL para cezası verilmiş ve aynı Yasa maddesi gereğince 35 DMS 96 plakalı Minibüs 000184 seri nolu Araç Trafikten Men Tutanağı ile (15) gün süre ile trafikten men edilmiştir. (Davacının, 25.11.2008 tarihinde Akhisar Trafik Tescil ve Denetleme Büro Amirliğine müracaatı sonucunda araç kendisine teslim edilmiştir.)

Davacı vekili, yetki belgesiz yolcu taşımacılığı yaptığının tespit edilmesi nedeniyle 5.000 YTL para cezası kesilmesine ilişkin 4.10.2008 tarihli, 308560 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu İdari Para Cezası Tutanağı ve aracın trafikten men edilmesine ilişkin 4.10.2008 tarihli, 184 sayılı tutanağın iptali istemiyle 13.10.2008 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

Manisa İdare Mahkemesi: 27.10.2008 gün ve E: 2008/1828, K: 2008/1956 sayı ile dosyanın incelenmesinden; davacı tarafça aynı tarihte tanzim edilmiş idari yaptırım kararlarının iptali istenmekle birlikte, farklı kanuni düzenlemelere göre tesis edilen işlemlere karşı ayrı ayrı dava açılması; diğer taraftan, 4.10.2008 tarihli, 761913 sayılı trafik ceza tutanağı da dava konusu edilmek isteniyorsa bu işleme karşı da trafikten men kararıyla beraber dava açılmasının gerekmekte olduğu gerekçesiyle; 2577 sayılı İ.Y.U.K.'nun 15/1-d. maddesi uyarınca her işleme karşı ayrı ayrı dava açılmak üzere dava dilekçesini reddetmiştir.

1) Davacı vekilinin dilekçesini yenileyerek; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunun Ek-2 maddesi gereğince, 04.10.2008 tarih ve ER 761913 sayılı Trafik İdari Para Cezası Karar Tutanağı ile verilen para cezası kararı ile 000184 seri nolu Araç Trafikten Men Tutanağının iptali istemiyle 11.11.2008 gününde idari yargı yerinde açtığı dava, Manisa İdare Mahkemesi'nin E:2008/1961 sayılı dosyasında incelenmeye başlanmıştır.

2) Davacı vekilinin dilekçesini yenileyerek; ticari taşıt kullanım belgesi bulunmadığının tespit edilmesi nedeniyle 4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunun 26/a maddesi gereğince 5.000. YTL para cezası kesilmesine ilişkin 4.10.2008 tarihli, 308560 sayılı idari para cezası tutanağının iptali istemiyle 11.11.2008 gününde idari yargı yerinde açtığı davada ise;

MANİSA İDARE MAHKEMESİ: 19.11.2008 gün ve E: 2008/1960 , K: 2008/2072 sayı ile, 2577 sayılı Kanun'un 14. maddesinin 3. fıkrasında, dilekçelerin idare mahkemelerinde mahkeme başkanı veya görevlendireceği bir üye tarafından, görev yönüyle inceleneceği; Kanunun 15/1-a maddesinde de, 3/a bendine göre adli veya askeri yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine karar verileceğinin hükme bağlandığı; öte yandan, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde; "Bu Kanunun; a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır." hükmüne yer verildikten sonra 27/1. maddesinde; "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir." düzenlemesinin getirilmiş olduğu; dosyanın incelenmesinden; dava konusu idari para cezasının 4925 sayılı Karayolları Taşıma Kanunu'nun 26/a maddesine istinaden düzenlendiği; 5728 sayılı Kanun'un 519. maddesiyle yapılan değişiklik sonrasında kanunda bu cezaya karşı yapılacak itirazlara idare mahkemelerinin bakmakla görevli olduğuna yönelik açık ve özel bir hüküm bulunmadığının anlaşıldığı; aktarılan düzenlemelere göre, dava konusu idari para cezasına karşı açılacak davanın görüm ve çözüm görevinin, sulh ceza mahkemesine ait olduğu gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez; 4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunun 26/a maddesi uyarınca 5.000. YTL para cezası kesilmesine ilişkin 4.10.2008 tarihli, 308560 sayılı idari para cezası tutanağının iptali istemiyle 1.12.2008 gününde adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

AKHİSAR 2. SULH CEZA MAHKEMESİ: 07.05.2009 gün ve D.İş No: 2008/601 sayı ile dava dilekçesinin özetini yaptıktan, itiraz eden davacı A. Ç. ile tanık beyanlarına yer verdikten sonra; dosya kapsamına göre itiraz eden hakkında mahkemelerine itiraz konusu edilen Akhisar Trafik Tescil ve Denetleme Büro Amirliğinin 04.10.2008 tarih ve 308560 sayılı 4925 S.K.nun 26/a maddesi gereği yetki belgesi olmadan yolcu taşıdığından bahisle 5000 TL idari para cezası tahakkuk ettirildiği, mahkemelerinde dava konusu edilmeyen aynı tarih ve 761913 sayılı idari para cezası tutanağı ile aracı maksadının dışında kullandığından 2918 S.Kanunun Ek.2. maddesi gereği 480 TL idari para cezası ve aynı tarihte 184 sayılı tutanak ile de aracın trafikten men edildiği, gerek mahkemelerine itiraz konusu edilen ve gerekse edilmeyen idari yaptırımlara ilişkin olarak ilk önce Manisa İdare Mahkemesine dava açıldığı, mahkemelerine itiraz konusu edilen 04.10.2008 tarih ve 308560 sayılı 4925 S.K.nun 26/a maddesi gereği tanzim olunan idari yaptırıma ilişkin olarak Manisa İdare Mahkemesinin 2008/1960 Esas sayılı dosyasında 19.11.2008 tarihinde dilekçenin görev yönünden reddine karar verilmesi üzerine itiraz eden vekilince mahkemelerine dava açıldığı, her ne kadar tek başına 4925 S.K.nun 26/a maddesi gereği verilen idari yaptırım kararlarına karşı yapılacak itiraz başvurularında mahkemelerinin görevli olduğu doğru ise de, aynı olayda itiraz eden hakkında aynı tarih ve 761913 sayılı idari para cezası tutanağı ile aracı maksadının dışında kullandığından 2918 S.K.nun Ek 2. maddesi gereği 480 TL idari para cezası ve aynı tarihte 184 sayılı tutanak ile de aracın trafikten men edilmesi nedeniyle Manisa İdare Mahkemesinin 2008/1961 esas sayılı görülmekte olan davanın bulunduğu, bu durumda 5326 S.K.nun 5560 S.K.nun 34. maddesi ile eklenen 27/8. maddesine göre işlem kapsamında idari yargının görev alanına giren ve görülmekte olan itiraz başvuruları da bulunduğundan, mahkemelerine açılan itiraz talebinin de idari yargı yerindeki dava ile birlikte görülmesi gerektiğinden; mahkemelerine açılan davanın görev yönünden reddine karar vermenin gerekmiş olduğu, bu durumda adli yargı ile idari yargı arasında olumsuz görev uyuşmazlığı çıkmış olacağından dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine dair aşağıdaki hükmün kurulduğu gerekçesiyle; itiraz edenin Akhisar Trafik Tescil ve Denetleme Büro Amirliğinin 04.10.2008 tarih ve 308560 sayılı trafik idari para cezası tutanağına yönelik itirazını inceleme görev ve yetkisi 5326 S.K.nun 27/8.maddesi gereğince idari yargı kapsamına giren Manisa İdare Mahkemesinin 2008/1961 Esas sayılı dosyasında da dava konusu olan işlemler olduğundan, anılan itirazın mahkemelerinde incelenebilecek kararlardan olmaması sebebiyle, 5326 S.K.nun 28/1-b maddesi gereği BAŞVURUSUNUN GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE; karar kesinleştiğinde mahkemelerinin bu kararı ile Manisa İdare Mahkemesinin 2008/1960 esas sayılı görevsizlik kararı karşısında olumsuz görev uyuşmazlığı çıkmış olacağından görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın UYUŞMAZLIK MAHKEMESI BAŞKANLIGINA GÖNDERİLMESİNE karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Coşkun GÜNGÖR'ün katılımlarıyla yapılan 03.05.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre: Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesindeki "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler." hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

Yasakoyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, adli yargı yerince, öncelikle görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ve görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına da karar verilmiştir.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasa'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, Akhisar Sulh Ceza Mahkemesi'nce re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesi'nin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kuruluş amacına uygun olacağından, "4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanunun 26/a maddesi uyarınca 5.000. YTL para cezası kesilmesine ilişkin 4.10.2008 tarihli, 308560 sayılı Karayolu Taşıma Kanunun İdari Para Cezası Tutanağının iptali istemi yönünden doğan" görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 4925 sayılı Kanun'un 26. maddesine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26. maddesinde, idari para cezaları düzenlenmiş; 30. maddesinde, para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği, itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu öngörülmüşken, bu madde, önce 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 520. maddesiyle, "Bu Kanunda belirtilen idarî para cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde aynı nitelikteki fiili üç defa işlediği tespit edilen gerçek ve tüzel kişilere, işlediği fiillerin cezalarının toplamının on katı idarî para cezası verilir ve taşıt şoförünün yurt içi ve yurt dışı taşımalarda sürücü mesleki yeterlilik belgesi ile varsa uluslararası sürücü sertifikası bir yıl süreyle askıya alınır" şeklinde değiştirilmiş; daha sonra 25.6.2009 gün ve 5917 sayılı Kanun'un 47. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. 5917 sayılı Kanun hükümleri 10.7.2009 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda bu haliyle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde" (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında görülen başvurusunun reddi ile aynı Mahkemece ayrıca verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Akhisar 2.Sulh Ceza Mahkemesi'nin 19. madde kapsamında görülen BAŞVURUSUNUN REDDİ ile aynı Mahkemece ayrıca verilen 07.05.2009 gün ve D.İş No: 2008/601 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 03.05.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.